בו א ב ג מיי׳ פט״ו מהל׳

טוען הלכה ו' סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' קמו

סעיף כד: בז ד ה מיי׳ שם ופ״ו שם

הלכה ח סמג

טוש"ע שם וסיי פ ס"ח: בח ו מיי שם פט"ו הלכה ה טוש"ע ח"מ סיי קמו

:סעיף כג

גליון הש"ם

מאבותיך. עיין לקמן דף נכ

ע"ב תוספות ד"ה דברים:

מוסף תוספות

א. שאילו לא השיב לו

כלום עד שראה שטרו היה

כאן מיגו אבל כבר טען

. לטעון באותה שעה מינך

זבינתה והוא לא ראה

זכותו ואולי אין לו בה כלום ויבא מי שמכרה לו

הודאי מפני הספק אין זה מיגו. ריטנ״ל. ב. דהא

ודאי הני סהדי לא הוו

מסהדי שמתו אבותיו של מערער מתוכה ושלא היתה מעולם מאבותיו של

מחזיק דאי הכי היכי אמרינן בסוגיין דקיימא אהך עובדא ומודו נהרדעי היכא דא"ל של אבותי שלקחוה מאבותיך דטוען

וחוזר וטוען וכי חוזר וטוען מאי מהני הא מכחשי ליה סהדי אלא

וראי בשהעידו העדים וראי בשהעידו העדים סתם דשל אבותיו של מערער היתה עסקינן. ר"ן.

אבותי ולא קאמר מאבותי

אבותי ולא קאמר מאבותי ירשתיה מסתמא משמע של אבותי משנים קדמוניות. לשנ"א. ועיין נרכינו יונה. T. ולא טענינן ליתמי דבר שאינו

מתבאר מתוך הלשון אע״פ שהוא בעצמו יכול

ג. דלישנא דקאמר

לקמן דף לג:, צ) [לקמן לב: לג:], ג) [קדושין סד: וש"ב], ד) ל"ל כוה. רש"ש,

הגהות הב"ח

(מ) גמ' זה אומר של אבומי (ח) גם' זה חומר של חבומי ואכלתיה שני חזקה וזה חומר של חבומי החי חיימי סהדי: (ב) שם חין דחבהתך היח וזבינתה מינייהו והחי הים רובינתה מינייהו הסקי דלמתי לך: (ג) שם אכראי לב"ד ולא טען: (ד) שם זה אומר של אכותי ואכלתיה שני חזקה זה אומר של אנותי ואכלתיה שני חזקה האי אכונר אבר דאקה האי איימי סהדי דאבהמיה היא ואכלה: (ה) שם והא עדות: (ו) רשב"ם ד"ה דקמיך לי עלה וכו' ובעי תלמודא טוען וחור וטוען
יכול אדם לטעון בב"ד
ולחזור אחרי כן ולטעון
דברים אחרים לחרן דברים
דברים לחרים להרץ דברים ואח"כ ל"ל ד"ה עולא אמר ומת"כ ל"כ דיה טונה ממר טוען וחור וטוען טוען הוא נכ"ד מה שהוא רולה וחוור נט"ען לתקן את דבריו טוען קמא לאו דוקא דהא לא פליגי אלא בחוזר וטוען המ"ד ואמ"כ בחוזר וטוען המ"ד ואמ"כ בחדור וטרען הקייד וחמייכ ל"ל ד"ה אינו חוזר וחוען שהרי סותר את דברים הראשונים הק"ד וחמייכ מ"ה ומודה עולח חע"ג: (ו) ד"ה ומודו נמי נהרדעי וכו׳ לבי דינה וטעד טענות: וכר נבי דינת רטען טענות:

(ח) ד"ה דלא מגלי וכר וה"מ

היכא דטעין טענה בעלמא

אבל טען: (ט) תום' ד"ה

מה לי וכר דקאמר דמודו

נהרדעי: (י) בא"ד דשמא לקחוה מאבותיך נמשפט דטוענין ליוכש: (כ) ד"ה אמר וכו׳ וללישנא דהוי טעמא דרבא התם משום דעד זומם מידוש הוא ואיו לר בו אלא:

מוסף רש"י אייתי סהדי דאבהתיה היא. עד יוס מותם ומעולם לא מכרו מותם ומעונם כח מכרו לאבותיו של זה השני (דקחן לג.). מה לו לשקר. לזה שיש לו עדי חזקה במאי דטעין דשל אבותיו היא, אי בעי הוה א"ל להאי שיש בעי הוה א"ל להאי שיש בעי הזה חיינ נהסף שיש לו עדות זכות אבות מינך זבינתה ואכלתיה שני חזקה, הלכך מיגו דמלי טעין הכי וזכה בטענה זו והוא לא חשש לטעון, כי טעין נמי של אבותיו אע"ג דמכחים להו לעדים מהימן (שם). מה לי נעדים מהיתן (שם). מה די לשקר במקום עדים לא אמרינן. כלומר כל טענה שלדם טוען, כגון זה שלמר של לומר רוצה לקיימה של לומר ולמה רוצה לקיימה על ידי מה לי לשקר וטענה זו מכחשת עדים כי הכא, לא מהימנינן ליה, שהרי העדים מעידים שטענתו שקר והיאך תקיימנה על ידי מה לי לשקר, הלא ודאי משקר הוא וחוקת השלש שנים אינה כלום יהויה לה חזקה שאין עמה טענה, והכי הלכתא (שם).

רבינו גרשום

אמר רבא למה לו לשקר להאי מחזיק אי בעי למימר ליה מינך זבינתה ואכלתיה שני חזק׳ הואיל דיש לו עדים שאכלה שני חזקה מה לו לשקר במקום עדים. . היכא דעדים מעידים דשל

ביל דערים מעידים דשל האורים בשל היהוי נאמן. הדר אמר ליה ההוא דאייתי ראיה דאכלה שני חזקה אנא מודינא דאבהתך היא אבותיו דהאין הוא תו לא אמרינן דליהוי נאמן. הדר אמר ליה ההוא דאייתי ראיה דאכלה שני חזקה אנא מודינא דאבהתי הוה בשלין ומיד באורי באורה ומינך זכינתה והאי דקאמרי דאבהתי הוה דסמיך עלה כדאבהתי כלומר מוחד הוא הדואה שבית דין רוצין לחייבו באותה טענה מאחר שטען תחלה טענה אחת ויוואר וויוואר לטענה לארתי כיול או לא: עולא אמר. כל כי האי גוונא שטוען מעין טענה ראשונה ומתקנה ואינו מכחישה מהכל יכול לחזור ולטעון ולא אמרינן הואיל שטען שוב אינו טוען: ומודי עולא. לנהרדעי היכא דאמר מעיקרא של אבותי היה ולא של אבותין דאבהתך היא והא דאמרי של אבותי דסמיך לי עלה כדאבהתי דאינו טוען וחוזר

אבל אכלה שית שנין בו'. הקשה ר"י בר מרדכי אפי׳ לא אייתי סהדי אלא דאכלה שלש שנין יהא נאמן לומר לקחתיה קודם מינך במיגו דאי בעי אמר מינך זבינתה ואומר ר"י דאין זה מיגו

שקנאה ממנוא: אמר רבה מה לו לשקר. רבה גרסינן דאביי ורבא אמרי לקמן (דף לג:) דלא סבירא להו הא דרב חסדא דמה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן: בה די דשקר במקום עדים לא אמרינן. תיתה לרשב"ח אמאי הוי במקום עדים נימא של אבותיו היתה יום אחד ונאמר שלהחה מאבותיו דהא טועניו ליורש ומהימנינן ליה בהא דקאמר שאבותיו דרו בו יום אחד במיגו דאי בעי אמר מינך זבנתיה ב ולקמן נמי (ש) דקאמרי נהרדעי דהיכא דאמר של אבותי שלקחוה מאבותיך דחוזר וטוען הא אפילו לא יטעון שלקחוה אלא אמר שדרו בה יום אחד אנן טענינן ליה ואומר רבינו יצחק דשל אבותי משמע שהיתה מעולם של אבותי ולא שלקחוה ב עד שיפרש בדבריו דולקמן דנקט שלקחוה לא שלריך שיטעון שידע שלקחוה אלא של אבותי שראיתי שדרו בה יום אחד על כן אני רולה לזכות דשמה לקחוה (י) הבותי במשפט וטוענין ליורש: ומודו נהרדעי היכא ראמר שלקחות כו'. מספקה לר"י היכא דנפיק לבראי וחזר ואתא לב"ד אי מצי למימר הכי: אבר דיה רכא והא עדות מוכחשת היא. מימה אמאי הואי עדות מוכחשת והא רבא אית לי' במרובה (ב"ק ד' עב: ושם ד"ה רבא) ובפ' זה בורל (סנהדרין דף כז. ושם ד"ה רבא) דעד זומם מכאן ולהבא הוא נפסל ולא מפסל אלא משעה דאתכחוש ואית

באבהתא לן למימר אאכילתה דאתכחוש אתכחוש אלבהתא דלא אתכחוש לא אתכחוש דהכי אמר במרובה (ב"ק דף עג. ושם) דהוומו על הטביחה ועל הגניבה לא הוומו אע"ג דתוך כדי דבור פסידא דלקוחות ה"נ נהימנינהו ואפילו היכא דליכא פסידא דלקוחות סבר דלא אמר ליה רבא לרב נחמן מעולם הכי ולריב״א נראה דלא דמי

העידו על הגניבה ועל הטביחה לרבא כיון דמההיא שעתא דקא מיתומי הוא דהא מיפסלי אטביחה דאיתוום איתוום על הגניבה דלא איתוום לא איתוום וללישנא דהוי טעמא דרבא (כ) משום דעד זומם חידוש ואין לר אלא משעת חידושו ניחא ה אלא ללישנא דמפרש טעמא דרבא משום לא מיפסל למפרע אפילו לההיא לישנא י מדבעי התם מאי איכא בין האי לישנא להאי לישנא ולא האמר איכא בינייהו להיכא דליכא פסידא דלקוחות ועוד קשיא דקאמר בסמוך אליבא דרב חסדא כולי עלמא לא פליגי משמע דרב נחמן לא מלי סבר בשום ענין כרב חסדא דחשיב להו סהדי שקרי ומנא ליה דלמא סבר רב נחמן דמכאן ולהבא הוא נפסל ומיהו הא איכא למימר משום דלא קיימא לן כרבא בהא ונראה דסוגיא דהכא כההיא לישנא דחידוש אבל ללישנא דפסידא דלקוחות הך דהכא לההיא דמרובה דהתם גניבה וטביחה תרי מילי נינהו ולהכי אגניבה דלא איתוום לא איתוום כיון דלהבא הוא נפסל אלא הכא כי איתכחוש אאכילה איתכחוש נמי אאבהתא דאבהתא בלא אכילתה לא מהני דהוי מוקמי׳ בידי׳ דאית ליה סהדי דאכלה שני חזקה דנאמן לומר היתה של אבותי יום אחד במיגו דאי בעי אמר מינך זבינתה חומיהו אכתי דחשיב לה גמרא כעדות אחרת לא אתי שפיר:

אע"פ שהוא בעצמו יכול לתקן טענותיו אנן לא טענינן ליה כי היכי דאמרינן לקמן (ע:) דלא טענינז ליתמי נאנסו משום טענינן ליותה נאנטו משום דלא שכיח אע״פ שהוא יכול לטעון כן. שיטמ״ק ה. ואע״ג דחידושיה לאו ה. ואע״ג דחידושיה לאו פסוליה הוא אלא וכו׳ [ה]חידוש הוא, דסמך על אלו יותר מאלו וכו׳.

111

בדאבהתא

ן הוחידים הוא, דסבון בל אלו יותר מאלו וכו׳, [מ״מ] כיון דחדית בהו רחמנא אין לנו אלא מה בו. שמצינו . דאכשרינהו ו. דכיוז . רבנז. לכל מילי אכשרינהו. בנן, ככל מילי אכשרינהו. רמנ"ן. ז. שהם שני עדויות חלוקות על שני חיובין חלוקין דבגניבה מחייב קרן וכפל ובטביחה מוריב קון וכפל דבטביות: ארבעה וחמשה. ליטנ"ל. ח. [ו]הכל עדות אחת היא ועדות שנתבטלה מקצתה נתבטלה כולה. רשב״א.

רבינו גרשום (המשר)

וטוען משום דלא טעין מעין . טענה ראשונה דמעיקרא אמר של ארוחי היחה ולא דמצי למיפטר נפשיה מבי רינא ונפק לבראי והדר אתי

. לבי דינא וטעיז טענה אחריתי דבעי למיפטר נפשיה דאינו חוזר וטועז: טענתיה אגמריה. של שקר: ומודו נהרדעי היכא דאמר ליה פרי דעה יטעין טענה אחריתי דבעי למיפטר נפשיה דאינו חוזר וטוען: טענתיה אגמריה. של שקי: ומודר נהרדעי היכא האמר ליה מעיקרא של אמרתי שלקחוה מאבותיך ולסוף חזר אין דאבהתך וכו' דטוען וחזור וטוען דמעין טענה ראשונה היא: מאבראי. חזין לבית דין בפני שאר אנשים ולא טען בפניהם מה שהיה טוען בפני בית דין: אמר אמימר אנא נהרדעי אנא. ולא סיל כנהרדעי דלעיל אלא סבירא לי דטוען חזור וטוען ובלבד שיהיה טוען מעין טענה ראשונה. אוקים עדי אכילתה בהדי עדי אכילתה הואיל דמכחישין אלו את אלו באכילה לא תסמוך על עדי חזקה: ואוקי ארעא בחזקת האי דאייתי עדים דאבותיו הוה: והא עדות מוכחשת היא. דכבר איתכחשא דאינך סהדי אמרי דהאי אכליה שני חזקה:

דמעיקרא לא יטעון כלל מינך ובינתה דאין יודע אם יש לוה שטר

אבל שית אין לך מחאה גדולה מזו: יוה אומר של אבותי (6) וזה אומר של אבותי האי אייתי סהדי דאבהתיה היא והאי אייתי סהדי דאכלה שני חזקה ∘אמר רבה מה לו לשקר אי בעי א"ל מינך זבנתה ואכלתיה שני חזקה מא"ל אביי אמה לי לשקר במקום עדים לא אמריגן הדר א"ל אין דאבהתך היא וזבנתה (כ) מינך והאי דאמרי לך דאבהתי דסמיד לי עלה כדאבהתי מוען וחוזר ומוען או אין מוען וחוזר ומוען עולא אמר במוען וחוזר ומוען נהרדעי אמרי אינו מוען וחוזר ומוען יומודי עולא היכא דא"ל של אבותי ולא של אבותיך דאינו מוען וחוזר ומוען יוהיכא דהוה קאי בי דינא ולא מען ואתא מאבראי ומען אינו חוזר ומוען מאי מעמא מענתיה אגמריה ומודו נהרדעי היכא דאמר ליה •של אבותי שלקחוָה מאבותיך דחוזר וטוען יוהיכָא דאישתעי מולי אבראי שנו ולא מען ואתא לבי דינא ומען דחוזר ומוען מאי מעמא עביד איניש דלא מגלי מענתיה אלא לבי דינא אמר אמימר אנא נהרדעא אנא וסבירא לי דמוען וחוזר ומוען והלכתא מוען וחוזר ומוען: זה אומר של אבותי (י) וזה אומר של אבותי האי אייתי סהדי דאבהתיה ואכלה שני חזקה והאי אייתי סהדי דאכלה שני חזקה אמר רב נחמן יאוקי אכילה לבהדי אכילה ואוקי ארעא בחזקת אבהתא א"ל רבא ווי מוכחשת אבהתא א"ל רבא

היא אמר ליה נהי ראיתכחש באכילתה

עולא כל היכא דהוה קאי בי דינא ולא טען. תיקון דברים הראשונים אלא אחר שילא מבית דין חזר לב"ד ותיקן דבריו הראשונים שאינו חוזר וטוען היכא דמכחישן קלת: טענתיה אגמריה. אוהביו וקרוביו: ומודו נהרדעי. בזה שטען מתחילה של אבותי וחזר וטען של אבותי שלקחוה מאבותיך דחוזר וטוען ומהימן דאינו עוקר דבריו הראשונים כלל אלא מוסיף עליהן וכיון דהחזיק בה שלש שנים מוקמינן לה בידיה דחוקה שיש עמה טענה היא דמה לו לשקר דאי בעי אמר מינך זבנתה ואכלתיה שני חזקה כי אמר נמי של אבותי שלקחוה מאבותיך מהימן. ואע"ג דגבי יורש קיימא לן לקמן בפירקין [מא.] דאין לריך טענה מאחר שהחזיק בה שלש שנים היאך היתה של אביו אבל ראיה בעי שהחזיק בה אביו יום אחד הכא אין לריך להביא עדים שהחזיק בה אביו כלל שהרי זה טען טענה גמורה וחזקה שיש עמה טענה היא: ומודו נמי נהרדעי כל היכא דאישתעי מילי מאבראי לבי דינא. קודם שטען כלום בב"ד ולא טען מה שהוא טוען עכשיו בב"ד ואתא לבי דינא (י) לטעון טענות שעוקרות לגמרי את הראשונות דחוזר וטוען: דלא מגלי טענתיה. שלא ילמד מהן מי שכנגדו ויתן לבו מתחלה קודם שיבאו לבית דין להשיב עליהם וכן הלכה. וה"מ (מי טענות בעלמא אבל טען בפירוש בפני עדים חוץ לב"ד חייב אני מנה לפלוני הרי הודה לו ושוב אינו יכול לכפור בב"ד: וסבירא לי דחוזר וטוען. כלומר אנא נמי נהרדעי אנא ופליגנא עלייהו דנהרדעי: והלכתא חוזר וטוען. תיקון לשון הראשון אע"פ שמכחישם קלת הואיל ואינו עוקרן לגמרי כדלעיל: ווה אומר של אבוחי. ואכלתיה שני חזקה אותן שלש שנים שאתה טוען

זה אומר של אבוסי. היה הקרקע והרי היא שלי וזה אומר כו׳.

עובדה הוה כדמוכח לקמיה: חמר רבה מה לו לשקר. לזה המחזיק

במאי דטוען דשל אבותיו וירשה מהם אי בעי אמר כו' והלכך בהאי

מיגו מהימנינן ליה: אמר ליה. חלמידו אביי מה לי לשקר כו' כלומר

על ידי האי מיגו דמה לי לשקר לא

יזכה בקרקע שהרי עדים מכחישים

את דבריו שאומרים דשל אבותיו

דאידך היא וגם החוקה אינה כלום

שהרי אין עמה טענה כי אם טענת

שקר. והלכה כאביי שהרי רבה הודה

לו כדמוכח ואזיל: הדר א"ל אין כו'.

דמשום שהיו מפסידין אותו כאביי

הולרך לחזור ולטעון כן. דיקא נמי דקאמר גמרא אמר ליה אביי ולא

קחמר אביי אמר: הדר א"ל. ההוא

לאייתי עדי חוקה לאידך: דסמיך (ו)

עלה כדתבהתי. הייתי סומך ומובטח

על קרקע זו כאילו היא של אבותי לפי

שהחזהתי בה בשופי ובעדים והניתיה

מאבותיך. ובעי גמרא טוען וחוזר

וטוען יכול אדם לטעון בבית דין

שטוען בב"ד מה שהוא רולה וחוזר

וטוען לתקן דבריו הראשונים: עולא

אמר טוען וחוזר וטוען. טוען כבית

דין מה שהוא רולה וחוזר אחרי כן

לטעון דברים אחרים לתרץ דברים

הראשונים אע"פ שמכחישם קלת בזהדי

שחזר וטען האי דאמר דאבהתי

דסמיך עלה כדאבהתי: ומודי עולא. אף על גב דמהימנינן ליה להאי דטעין

אין דאבהתך היא כו׳ שאם טען

מתחילה ופירש של אבותי ולא של

אבותיך דאינו חוזר וטוען טענה זו

דסמיך עלה כדאבהתי שהרי עוקר לגמרי דברים הראשונים וכן הלכה

דפסקינן לקמן כעולא: ומודי נמי

אני אכלמיה ולא אתה: והאי אייתי סהדי דאכלה שני חוקה. אותן שלש שנים עלמן שהעידו אלו הראשונים עליהם ובאו אלו והכחישום: אמר רב נחמן. עדות דאכילה בטלה דאוקי עדות של אכילה כנגד עדות שניה של אכילה והרי מכחישים זה את זה אבל בעדות דאבהתא דלא אתכחשת עדותן קיימת ומוקמי׳ בידיה: הא עדות מוכחשת היא. כיון דהני ב׳ כתות מכחישות זו את זו אתת מהן פסולה לכל עדיות שבעולם ואחרי שאין לברר איזו הפסולה תיבטל עדותן לגמרי: